

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2012

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har beslutat att bereda ett antal utskott tillfälle att yttra sig över skrivelse 2012/13:80 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2012 samt motioner i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde.

Socialförsäkringsutskottet behandlar de delar som rör utskottets beredningsområden, dvs. socialförsäkring och migration.

I yttrandet finns två avvikande meningar (S, SD) och ett särskilt yttrande (V).

Utskottets överväganden

Det gemensamma europeiska asylsystemet (CEAS)

Skrivelsen

I skrivelsen anges att inrättandet av ett gemensamt asylförfarande och en enhetlig status för dem som beviljas skydd är en viktig del av arbetet mot ett gemensamt asylsystem inom EU. Vidare anges att Sverige verkar för att genom ett fördjupat europeiskt samarbete säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som, inom ramen för den reglerade invandringen, underlättar rörlighet över gränser. Viktiga framsteg har gjorts i lagstiftningsarbetet för att nå målsättningen om ett gemensamt europeiskt asylsystem 2012. Syftet är bl.a. att uppnå ett mer likvärdigt skydd i hela EU och att säkerställa ökad solidaritet mellan EU:s medlemsländer.

I skrivelsen anges vidare att rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF) i mars 2012 antog slutsatser för verklig solidaritet med medlemsländer som är utsatta för särskilda påfrestningar på grund av blandade migrationsströmmar. Regeringen har uttryckt stöd för det fortsatta arbetet att med en bred ansats lösa frågan om solidaritet. Regeringen har också framfört att det fortsatta arbetet med de kvarvarande lagstiftningsförslagen inom det gemensamma europeiska asylsystemet är viktigt för en ökad solidaritet inom EU.

Rådet och Europaparlamentet kom i mars 2012 överens om ett gemensamt vidarebosättningsprogram för EU genom en ändring i Europeiska flyktingfonden som innebär att särskilda gemensamma prioriteringar har fastställts för 2013.

Motionen

I kommittémotion 2012/13:U12 av Urban Ahlin m.fl. (S) begärs i yrkande 24 ett tillkännagivande om ett gemensamt europeiskt asylsystem. Motionärerna anför att rätten till asyl i grund och botten handlar om solidaritet mellan folken över landgränserna. Alla asylsökande ska garanteras en rätts-säker och effektiv asylprövning i hela EU. När många europeiska länder driver en allt striktare migrationspolitik måste Sveriges röst i EU vara än tydligare i kraven på gemensamt ansvarstagande och upprätthållande av internationella konventioner.

Utskottets bedömning

Socialförsäkringsutskottet konstaterade i samband med godkännandet av Lissabonfördraget att utgångspunkten i fördraget är att EU ska utarbeta en gemensam politik för asyl, invandring och kontroll av de yttre gränserna som grundar sig på solidaritet mellan medlemsländerna och som är rättvis mot medborgare i tredjeländer (yttr. 2008/09:SfU2y). Utskottet delade reger-

ingens bedömning att en gemensam asyl- och invandringspolitik för hela unionen, där medlemsländerna tillämpar samma bestämmelser och erkänner varandras beslut, sammantaget ger en bättre ordning för medlemsländerna och för den enskilde, och även en mer rättvis ansvarsfördelning mellan medlemsländerna.

I ett yttrande till justitieutskottet över det s.k. Stockholmsprogrammet (yttr. 2008/09:SfU7y) framhöll socialförsäkringsutskottet bl.a. att rätten att söka asyl är grundläggande och att en EU-gemensam asylnpolitik måste garantera var och en tillgång till rättssäkra skyddssystem och grunda sig på solidaritet mellan medlemsländerna. Enligt utskottet kan detta på sikt också öka EU:s sammantagna kapacitet att ta emot asylsökande.

Utskottet har således i olika sammanhang klargjort sin inställning till ett gemensamt europeiskt asylsystem och förutsätter att Sverige kommer att fortsätta att verka för en asyl- och migrationspolitik inom EU som tillgodoser höga rättssäkerhetskrav och som ger ett fullgott skydd för individer med behov av internationellt skydd.

Av ramöverenskommelsen den 3 mars 2011 mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna om migrationspolitik framgår att flera av EU:s medlemsländer i dag brister på ett oacceptabelt sätt i sin hantering av asylsökande men att Sverige verkar för att ge FN:s flyktingkommissariat, UNHCR, en framträdande roll. Vidare anges att enskilda medlemsländer inte ska förhindras att ha en i förhållande till den asylsökande mer generös inställning än den som EU som helhet har, att genomförandet av det europeiska asylsystemet ska vara humant, rättssäkert och effektivt samt att arbetet med att omförhandla de grundläggande rättsakterna för asyllagstiftningen ska fortsätta. Därtill ska den gemensamma asyllagstiftningen garantera att en asylsökande behandlas på ett likvärdigt sätt, oavsett vilket medlemsland som har ansvaret.

Utskottet konstaterar att det finns en bred enighet i riksdagen om att Sverige ska vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Detta återspeglas också i den gällande svenska asyllagstiftningen, som i sin tur bygger på de internationella konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har tillträtt och är bundet av.

Utskottet, som instämmer i vad som framhålls i motion 2012/13:U12 (S) yrkande 24, anser inte att det behövs ett tillkännagivande om den gemensamma europeiska asylnpolitiken. Motionsyrkandet får anses delvis tillgodosett och bör avstyrkas.

Viseringspolitik m.m.

Skrivelsen

Viseringsinformationssystemet (VIS) togs i bruk den 11 oktober 2011 och ska användas av samtliga länder som är medlemmar i Schengensamarbetet. Med VIS kommer alla viseringsansökningar att samlas i en central databas för att säkerställa identifieringen av den som söker visering. Biometri (fingeravtryck och foto) ska lämnas vid varje förstagångsansökan om visering.

Av skrivelsen framgår att kommissionen i maj 2011 föreslog en ändring i viseringsförordningen (förordning (EG) nr 539/2001 om fastställande av förteckningen över tredje länder vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredje länder vars medborgare är undantagna från detta krav). Förslaget innebär att det under vissa omständigheter ska vara möjligt att tillfälligt återinföra viseringstvånget, en s.k. suspenderingsmekanism, samt en mekanism för att hantera situationer då det brister i ömsesidigheten när det gäller viseringskraven från ett enskilt tredjeland, en s.k. reciprocitetsmekanism. Förslaget om en suspenderingsmekanism lades fram mot bakgrund av den ökade inströmningen av ogrundade asylansökningar från personer från Serbien och Makedonien efter att viseringsfrihet hade införts för dessa länder. Förhandlingar har förts med Europaparlamentet under våren och hösten men någon överenskommelse har inte nåtts under 2012.

Viseringsförordningen revideras regelbundet. Under 2009 beslutades att medborgare i Makedonien, Montenegro och Serbien som reser med biometrisk pass fr.o.m. den 19 december 2009 kan resa viseringsfritt till Schengen. Under hösten 2010 beslutades att lyfta viseringskravet också för medborgare i Albanien och Bosnien och Hercegovina som reser med biometrisk pass. I januari 2011 beslutades att viseringskravet för taiwanesiska medborgare skulle tas bort. Under 2010 avslutades förhandlingarna om ett ömsesidigt viseringsfrihetsavtal mellan EU och Brasilien.

Vad gäller viseringsförenklingsavtal anges i skrivelsen att dessa är uttryck för en politisk vilja inom EU att öka samarbetet och utbytet mellan EU och tredjeländer. Ett viseringsförenklingsavtal innebär fördelar och förklarade rutiner, bl.a. i form av kortare handläggningstider och lägre krav på dokumentation. Vidare är viseringsavgiften ofta betydligt lägre. För vissa personkategorier är avgiften helt borttagen.

När det gäller EU:s övergripande strategi för migration presenterade kommissionen ett meddelande om den övergripande strategin för migration och rörlighet i november 2011, KOM(2011) 743. Genom rådets slutsatser den 29 maj 2012 bekräftas och vidareutvecklas strategin som det övergripande ramverket för EU:s relationer med tredjeland. Vidare görs strategin mer heltäckande både geografiskt och tematiskt. Sverige har fortsatt att bidra till genomförandet av den övergripande strategin, inte minst genom deltagande i partnerskapen för rörlighet med Moldavien, Georgien och Armenien samt inför det planerade partnerskapet för rörlighet med Tunisien.

Ett beslut om att inrätta en ny panel för asyl- och migrationsfrågor inom EU:s östliga partnerskap fattades vid partnerskapstoppmötet i Warszawa i september 2011. Söderköpingsprocessen har integrerats i denna panel, som hade sitt första möte i Stockholm i december 2011. Migrationsverket ansvarar för samordningsfunktionen inom panelen. Partnerländerna i det östliga partnerskapet är Moldavien, Ukraina, Vitryssland, Azerbajdzjan, Armenien och Georgien.

Motionen

I kommittémotion 2012/13:U13 av Björn Söder m.fl. (SD) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om viseringskrav för resande från Balkan. Motionärerna anser att viseringsfrihet endast ska ges till medborgare i länder som är stabila rättsstater, har låg korruption och obetydliga problem med organiserad brottslighet och terrorism. Kravet på visering för resande från Balkan bör återupprättas och behållas. Vidare begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om skärpta villkor för viseringsliberaliseringar och ingående av partnerskap för rörlighet. Motionärerna anser att högre krav måste ställas på partnerländerna att förhindra olaglig migration, kontrollera gränserna effektivt, garantera documentsäkerhet och bekämpa sådan organiserad brottslighet som människohandel och människosmuggling. Slutligen begärs i yrkande 12 ett tillkännagivande om EU:s inverkan på de enskilda staternas integrations- och migrationspolitik. Motionärerna menar att det finns stora svårigheter med att ha en övergripande EU-strategi för migration som lämpar sig för alla medlemsländer. Motionärerna ser en övergripande strategi som en kränkning av svensk inrikespolitik. Dessutom menar motionärerna att regeringen måste lyfta fram nettoeffekten av migration.

Utskottets bedömning

Frågor om visering har behandlats av utskottet vid ett flertal tillfällen tidigare (senast i bet. 2011/12:SfU10). Bland annat uttalades att det övergripande målet för den svenska viseringspolitiken är att skapa så stor frihet som möjligt för personer att röra sig över gränserna. Det är av största vikt att man underlättar kontakter mellan människor i olika länder. Det gäller såväl släktkontakter som kommersiella och kulturella förbindelser på olika plan. Önskemålet om fri rörlighet måste dock ställas mot nödvändigheten av att upprätthålla en reglerad invandring. Varje visumärende bedöms individuellt, och enligt viseringskodexen (förordning (EG) nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar) bör man vid prövningen av ansökningar om enhetlig visering ägna särskild uppmärksamhet åt att bedöma om sökanden har för avsikt att lämna medlemsländernas territorium när den visering som sökanden har ansökt om löper ut.

Vidare uttalade utskottet i samma betänkande att viseringsfrågor ingår i EU:s kompetensområde och regleras på EU-nivå. Det gäller bl.a. beslut om de tredjeländer vars medborgare måste inneha visum när de passerar unionens yttre gränser samt förfaranden och villkor för medlemsländernas

utfärdande av viseringar. I den s.k. viseringslistan regleras vilka tredjeländers medborgare som behöver visering respektive vilka som är undantagna från viseringskrav. Viseringspolitiken inom EU är i det avseendet fullt ut harmoniserad. Det innebär att det inte längre finns några tredjeländer för vilka medlemsländerna ensidigt får bestämma om medborgarna i dessa länder ska omfattas av viseringskrav eller inte. Utskottet betonade att även om Sverige är bundet av förordning (EG) nr 539/2001 är det viktigt att Sverige inom EU aktivt driver frågan om viseringsfrihet för så många länder som möjligt.

Därmed ser utskottet inga skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande med anledning av motion 2012/13:U13 (SD) yrkandena 4, 6 och 12. Motionsyrkandena bör därför avstyrkas.

Vissa frågor om olaglig invandring m.m.

Skrivelsen

Av skrivelsen framgår att rådet i april 2012 godkände en handlingsplan mot olaglig invandring (EU:s åtgärder rörande migrationstrycket – Ett strategiskt svar). Handlingsplanen utgör en redovisning och inventering av konkreta åtgärder för att motverka olaglig invandring till EU. Sverige stöder handlingsplanen. Den bidrar till att skapa en god överblick över samtliga av de åtgärder som är aktuella på området.

Kommissionen har mandat att förhandla om återtagandeavtal med ett antal länder utanför EU. Avtalen reglerar villkor och procedurer för återtagande av egna medborgare, medborgare i tredjeländ samt statslösa liksom transitering. I skrivelsen anges att Sverige stöder ingående av återtagandeavtal mellan EU och tredjeländer. Det finns ett värde i att medlemsländerna nära samverkar i återtagandefrågor och avtalen kan bidra till att avlägsnandebeslut verkställs på ett effektivt och humant sätt.

I mars 2011 presenterade kommissionen ett förslag till en förordning om ändring av förordning (EG) nr 562/2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) och konventionen om tillämpning av Schengenavtalet (gränskodexen). Ändringarna syftar till att uppdatera gränskodexen och rätta till vissa felaktiga hänvisningar och rättsliga oklarheter. Ändringsförslagen är främst av teknisk karaktär men ett fåtal nya förslag finns med, t.ex. beräkning av vistelsetid inom Schengen och giltighetstider för resedokument.

Motionen

I kommittémotion 2012/13:U13 av Björn Söder m.fl. (SD) begärs i yrkande 13 ett tillkännagivande om EU:s inverkan på de enskilda staternas invandrings- och flyktingpolitik. Motionärerna menar att EU inte bör styra över enskilda länders flyktingmottagande och anser att regeringen bör ge förslag till konkreta förbättringar och effektiviseringar, bl.a. vad gäller åtgärder mot olaglig invandring. Vidare begär motionärerna i yrkandena 16–18

tillkännagivanden om att regeringen bör erkänna och redovisa Schengensamarbetets misslyckande med att upprätthålla ett fullgott gränsskydd samt att Schengensamarbetet i sin nuvarande form omedelbart ska avvecklas. Motionärerna anför att den illegala invandringen har ökat markant och att det har varit en anstormning av antalet s.k. papperslösa personer. Detta bidrar till en svart ekonomi och en orättvis lönekonkurrens. Dessa personer lever utanför samhället, inte sällan som tiggare. Via viseringsfriheten och genom Schengens öppna inre gränser har tiotusentals personer, förvisso socialt och ekonomiskt utsatta men utan egentliga asylskäl, kommit till Sverige. Detta har lett till en ökad belastning på asylprocessen. I motionen anges att av alla asylansökningar i Sverige är enligt uppgift 20 procent oggrundade ansökningar som tar enorma ekonomiska resurser i anspråk.

Utskottets bedömning

I betänkande 2006/07:SfU13 redovisade utskottet sin granskning av grönboken om det framtida europeiska gemensamma asylsystemet. I utlåtandet förklarade utskottet att det är eftersträvansvärt med en ökad harmonisering av asylpolitiken inom EU och att det övergripande målet måste vara att öka EU:s sammantagna kapacitet att ta emot asylsökande. Vidare ville utskottet se ett rättssäkert och öppet system som värnar möjligheten att söka asyl. Utskottet ansåg att det är viktigt att tonvikt läggs vid den faktiska tillgången till möjligheten att söka asyl och att åtgärder för att bekämpa olaglig invandring och människosmuggling genomförs på ett sådant sätt att det inte undergräver asylrätten och respekten för grundläggande rättigheter.

Med anledning av ändringar i förordningen om biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort, som är direkt tillämplig i Sverige, gjordes kompletteringar i utlänningslagen. Bestämmelserna rör bl.a. en utlännings skyldighet att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck. Utskottet fann i sitt betänkande 2010/11:SfU8 att regeringens lagförslag var ändamålsenligt utformat och stod i rimlig proportion till det syfte som skulle uppnås. Lagförslaget tillstyrktes och antogs (prop. 2010/11:123, rskr. 2010/11:277).

I utskottets yttrande 2011/12:SfU4y Smart gränsförvaltning – valmöjligheter och framtida handlingsalternativ till justitieutskottet över ett kommissionsmeddelande angav utskottet att EU behöver hantera väsentligt ökade reseflöden vid de yttre gränserna i framtiden. I yttrandet angavs att meddelandet beskriver möjligheter att använda ny teknik för att låta resenärer passera gränserna snabbare och smidigare, samtidigt som informationen om medborgare i länder utanför EU som passerar gränserna förbättras. Utskottet betonade att nya system måste baseras på det faktiska behovet, och att utgångspunkten måste vara att åtgärder ska leva upp till kraven på proportionalitet, rättssäkerhet, integritet och dataskydd. Vidare ansåg utskottet att nya instrument inte får påverka möjligheten att söka asyl och att ett ovillkorligt krav är att mänskliga rättigheter aldrig åsidosätts, bl.a. att tred-

jelandsmedborgare inte får diskrimineras. Utskottet ställde sig vidare positivt till att ett in- och utresesystem kan ge underlag för en utveckling av viseringspolitiken, t.ex. vad avser utvärdering av viseringslättnader och avtal om förenklade viseringsförfaranden.

I betänkande 2011/12:SfU6 behandlade utskottet proposition 2011/12:60 Genomförande av återvändandedirektivet. Ändringar i utlänningslagen om bl.a. tidsfrist för frivilligt återvändande, förvar och återreseförbud tillstyrktes och antogs (rskr. 2011/12:164).

Med det anförda och då utskottet inte kan ställa sig bakom de yrkanden som framförs i motion 2012/13:U13 (SD) bör yrkandena 13 och 16–18 avstyrkas.

Pensioner och samordning av de sociala trygghetssystemen

Skrivelsen

Av skrivelsen framgår att kommissionen och Kommittén för social trygghet har tagit fram en rapport som belyser de pensionsutmaningar som medlemsländerna har och står inför. Syftet är att på ett säkert och hållbart sätt leverera tillräckliga pensioner till sina medborgare i ljuset av demografiska utmaningar, den ekonomiska krisen och i arbetet mot målet om minskad fattigdom och minskat utanförskap inom Europa 2020-strategin. Rapporten är ett komplement till rapporten om åldrande som Kommittén för ekonomisk politik har tagit fram. Den rapporten belyser utvecklingen av åldersrelaterade offentliga utgifter, där pensionsutgifterna är en stor del av dessa.

Kommissionens meddelande den 30 mars 2012 om den externa dimensionen av EU:s samordning av social trygghet gentemot tredje land tar upp ett antal frågeställningar, bl.a. om hur den nuvarande samordningen fungerar och kan utvecklas. Regeringen anser att meddelandet, som inte innehåller några konkreta lagförslag, är ett intressant diskussionsunderlag. I skrivelsen anförts att i de framtida diskussionerna är det dock viktigt att poängtera att medlemsländerna enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är ensamt behöriga att utforma, organisera och finansiera sina nationella sociala trygghetssystem.

Motionen

I kommittémotion 2012/13:U13 av Björn Söder m.fl. (SD) begärs i yrkande 11 ett tillkännagivande om EU:s inverkan på de enskilda staternas pensions- och trygghetssystem. Motionärerna anser att varje stat utan påverkan från EU ska kunna formulera sina egna trygghetssystem, såväl omfattning som tillämpning. Motionärerna motsätter sig därför en harmonisering av trygghetssystemen.

Utskottets bedömning

En av de viktigaste principerna i den europeiska ekonomiska gemenskapen är den om arbetskraftens fria rörlighet. För att medborgarna i de olika medlemsländerna ska kunna flytta från ett land till ett annat inom EU för att arbeta, finns det ett detaljerat regelsystem för samordning av medlemslänternas regler för social trygghet. Dessa regler finns främst i förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och i förordning (EG) nr 987/2009 med tillämpningsbestämmelser. Utskottet kan konstatera att avsikten med förordningarna är att i största möjliga utsträckning samordna förmåner från de olika medlemsländerna så att personer som har tjänat in förmåner i ett land inte behöver förlora dessa om de flyttar till ett annat land eller gå miste om förmåner i inflyttningslandet. Medlemsländerna är dock fria att själva bestämma över sina socialförsäkringssystem, dvs. över vem som är försäkrad, vilka förmåner som ska finnas och deras värde samt villkoren för rätten till förmånerna. Avsikten med samordningen är således inte att harmonisera medlemslänternas lagstiftningar. Något europeiskt socialförsäkringssystem finns inte.

I sitt yttrande 2008/09:SfU2y om Lissabonfördraget framhöll utskottet bl.a. att när det gäller samordningen av de nationella socialförsäkringssystemen för migrerande arbetstagare kommer det att ske en övergång från beslut med enhällighet till beslut med kvalificerad majoritet. Samtidigt införs en möjlighet för ett medlemsland att vända sig till Europeiska rådet om en lagstiftningsakt skulle påverka grundläggande aspekter av dess nationella trygghetssystem. Utskottet underströk att själva utformningen av och innehållet i medlemslänternas socialförsäkringssystem är en nationell fråga, även om de påverkas av principer i fördraget om icke-diskriminering och likabehandling av EU-medborgare liksom av krav på likabehandling av kvinnor och män. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Vad gäller pensionssystemen uttryckte utskottet i sitt utlåtande 2010/11:SfU5 över kommissionens grönbok om pensioner – utifrån formuleringen av vissa frågor i grönboken – farhågor för att kommissionen inte var främmande för en viss förstärkning av EU-nivån vad gäller pensionsfrågorna. Utskottet gjorde emellertid klart att det helt och hållet är respektive medlemslands ansvar att utforma och bestämma innehållet i det egna pensionssystemet. Utskottet ansåg sig därför inte kunna acceptera en utvidgning eller en förstärkning av EU-nivån. Även i utlåtande 2011/12:SfU15 över vitboken om pensioner påpekade utskottet, i likhet med regeringen, att det är många faktorer vid sidan av pensionerna som påverkar pensionärernas ekonomi och där de nationella förutsättningarna varierar. Det är av det skälet nödvändigt att utformningen av varje lands pensionssystem förblir en nationell angelägenhet.

Därmed saknas det enligt utskottets uppfattning skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande med anledning av motion 2012/13:U13 (SD) yrkande 11. Motionsyrkandet bör därför avstyrkas.

Stockholm den 23 april 2013

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (M), Tomas Eneroth (S), Fredrik Lundh Sammeli (S), Lars-Arne Staxäng (M), Kurt Kvarnström (S), Hans Backman (FP), Shadiye Heydari (S), Solveig Zander (C), Jasenko Omanovic (S), Gunilla Nordgren (M), Gunvor G Ericson (MP), Emma Henriksson (KD), David Lång (SD), Wiwi-Anne Johansson (V), Eva Lohman (M), Annelie Karlsson (S) och Mohamoud M. Enow (M).

Avvikande meningar

1. EU-samarbetet (S)

Tomas Eneroth (S), Fredrik Lundh Sammel (S), Kurt Kvarnström (S), Shadiye Heydari (S), Jasenko Omanovic (S) och Annelie Karlsson (S) anför:

Alla asylsökande ska garanteras en rättssäker och effektiv asylprövning i hela EU. För att det ska fungera krävs ett solidariskt ansvar av EU:s medlemsländer. När många europeiska länder driver en allt striktare migrationspolitik måste Sveriges röst i EU vara än tydligare i kraven på ett gemensamt ansvarstagande och upprätthållande av internationella konventioner. Människor på flykt undan krig och förtryck ska inte mötas av stängda gränser utan av ett värdigt mottagande.

2. EU-samarbetet (SD)

David Lång (SD) anför:

Viseringsfrihet ska bara gälla för medborgare i länder som är stabila rättsstater, har låg korruption och obetydliga problem med organiserad brottslighet och terrorism. Viseringsfrihet för medborgare från länder i Balkanregionen bör därför avskaffas. När det gäller viseringsliberalisering kan det i sig vara positivt för t.ex. studenter, forskare och affärsmän att få ökade möjligheter till rörlighet. Partnerskap om ökad rörlighet och viseringsliberalisering ställer dock höga krav på partnerländerna att förhindra olaglig migration, kontrollera gränserna effektivt, garantera documentsäkerhet och bekämpa sådan organiserad brottslighet som människohandel och människosmuggling. Det är positivt att EU-kommissionen lyfter fram vikten av samarbete i dessa frågor. Utan garantier för att ovanstående krav verkligen efterlevs bör dock inte fler partnerskap för rörlighet eller viseringsliberaliseringar genomföras. Det finns en påtaglig risk för att problem med organiserad brottslighet och olaglig migration, och det mänskliga lidande som detta innebär, kommer att öka. Det finns stora svårigheter med att ha en övergripande EU-strategi för migration som lämpar sig för alla medlemsländer. EU ska inte inverka på de enskilda staternas migrationspolitik. En sådan inverkan är en kränkning av svensk inrikespolitik. Vidare bör regeringen inte bara se till de få positiva effekterna av migration, utan även de negativa, för att därefter lyfta fram nettoeffekten av migration.

EU ska inte styra medlemsländernas flyktingmottagande. När det gäller åtgärder mot olaglig invandring måste regeringen driva på för att EU:s handlingsplan ska innehålla en redovisning och inventering av konkreta åtgärder och effektiviseringar i arbetet mot olaglig invandring. Med regeringens handfallna politik kommer Sveriges bidrag till handlingsplanen

sannolikt att bli tämligen ringa. Regeringen bör erkänna och redovisa Schengensamarbetets misslyckande med att upprätthålla ett fullgott gränsskydd och kräva att Schengensamarbetet i sin nuvarande form omedelbart ska avvecklas. Den illegala invandringen har ökat markant och det har varit en anstormning av antalet s.k. papperslösa personer. Detta bidrar till en svart ekonomi och en orättvis lönekonkurrens. Dessa personer lever ofta utanför samhället, inte sällan som tiggare. Via viseringsfriheten och genom Schengens öppna inre gränser har tiotusentals personer, förvisso socialt och ekonomiskt utsatta men utan egentliga asylskäl, kommit till Sverige. Detta har lett till en ökad belastning på asylprocessen. Av alla asylansökningar i Sverige är enligt uppgift 20 procent ogrundade ansökningar som tar enorma ekonomiska resurser i anspråk.

Kommissionen strävar efter att medlemsländernas trygghetssystem och deras tillämpning i allt högre grad ska samordnas. Utöver EU-länder har avtal också slutits med länder utanför unionen. Samarbeten mellan nationer är välkommet, men varje stat måste utan påverkan från EU kunna formulera sina egna trygghetssystem, såväl vad gäller omfattning som tillämpning. Regeringen måste i EU motverka strävan mot en harmonisering av trygghetssystemen.

Särskilt yttrande

EU-samarbetet (V)

Wiwi-Anne Johansson (V) anför:

I dag kan vi se resultatet av den harmonisering av flyktingpolitiken inom EU som startade med Amsterdamfördraget. EU har byggt murarna runt ”Fästning Europa” allt högre i stället för att genom mellanstatligt samarbete ta ansvar för de flyktingar som söker skydd undan förföljelse. Sverige har medverkat till att sätta Genèvekonventionen ur spel, t.ex. genom transportörsansvaret och genom att acceptera att asylansökningar från EU-medborgare ska anses uppenbart ogrundade.

Systemet med minimiregler har inneburit en harmonisering nedåt i riktning mot den sämsta tillåtna nivån på rättssäkerhet och behandling. Den svenska regeringen har, i det stora hela, inte utnyttjat möjligheten för medlemsstaterna att behålla eller införa mer generösa bestämmelser.

Föreberedelserna för nästa etapp – ett gemensamt asylsystem – är långt gångna och förväntas vara på plats 2013. Genom Lissabonfördraget ska hela området för asyl- och invandringspolitik, yttre gränskontroller, villkor för inresa och bosättning, viseringar och uppehållstillstånd göras överstatligt. Den restriktivitet och militarisering som hittills karakteriserat asyl- och invandringspolitiken riskerar därmed att eskalera ytterligare.

De flesta direktivförslag från EU-kommissionen, som i sitt ursprungliga skick syftade till att tillförsäkra asylsökande och migranter minimirättigheter, har efter en utdragen behandling av Europeiska rådet och dess arbetsgrupper blivit tömda på nästan allt positivt innehåll. Däremot har man snabbt kunnat enas om genomförande av repressiva åtgärder riktade mot flyktingar och migranter från tredjeland. Det gäller förstärkta gränskontroller vid EU:s yttre gränser, hårda krav riktade mot de nya medlemsstaterna för att förhindra att flyktingar tar sig in i EU via dessa, steg mot en gemensam gränspolis för EU, hot mot tredjeländer för att tvinga dessa att ta emot, inte bara egna medborgare, utan även medborgare från andra tredjeländer, och nu senast det repressiva återvändandedirektivet. Denna utveckling visar tydligt det olämpliga i att göra asylpolitiken till föremål för överstatliga beslut inom EU.